

Rekognice aneb poznáte pachatele?

Troufám si říct, že každý z vás už někdy rekognici viděl, někdo se jí možná i účastnil. Rekognice patří mezi zvláštní způsoby dokazování v trestním řízení, kdy je důležité, aby podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc. Laicky řečeno, do řady se postaví nejméně čtyři osoby s číslem, mezi které se postaví i obviněný, a svědek, který pachatele na místě činu viděl, se pokusí tohoto pachatele mezi figuranty poznat.

Jak rekognice probíhá v praxi? Je to poměrně složitý proces, který vyžaduje dodržení určitých zásad, jinak může být rekognice jednou provždy zmařena a již se nemůže konat znovu. Zejména nesmí svědek, který bude poznávanou osobu znovu poznávat, tuto osobu před rekognicí vidět, například se s ní nesmí potkat na chodbě policejní stanice, nesmí ani vidět fotografii takové osoby například ve spise, který leží náhodou otevřený na stole v kanceláři. Rekognice vychází z toho, že svědek viděl pachatele při páčání trestné činnosti nebo bezprostředně po. Svědek si zapamatuje obraz takové osoby. Takový paměťový obraz by mohl být narušen, pokud by svědek viděl osobu velmi podobnou pachateli, obraz pachatele se pak změní v paměti změně.

Principem rekognice je ukázat svědkovi řadu osob, které se podobají pachateli, které svědek viděl na místě činu. Mezi nimi by pak měl svědek poznat pachatele. Pokud je obviněný nevinný a nebyl tedy pachatelem, kterého svědek viděl, svědek nepozná nikoho.

Svědek vždy nejprve do protokolu pachatele popíše, jak vypadal a co měl na sobě. Ostatní figuranti by měli být co nejvíce podobní tomuto popisu, nikoli obviněnému. Nutno vycházet ze zásady presumpce neviny, kdy je nutné vinu obviněnému prokázat. Ne zřídka se stane, že z určitého trestného činu je obviněn nevinný člověk. Svědek, který se účastní rekognice, je velmi důležitý, neboť jen on pachatele viděl. Je proto důležité, aby mu byly ukázány osoby odpovídající popisu tak, jak o něm vypověděl svědek. Často se stává, že orgány činné v trestním řízení shání figuranty takové, aby se podobali obviněnému, nikoli popisu, který poskytl svědek. Úkolem svědka je poznat pachatele, ne obviněného. To je velký rozdíl.

Figuranti by se měli co nejméně odlišovat. To se týká zejména tvaru hlavy, účesu, jednotlivých markant jako je tetování, šperky nebo nějaký viditelný zdravotní handicap. Obvinění často stíhaní vazebně jsou na policejní stanici dopraveni ve vězeňském oděvu, proto jim musí být poskytnut takový oděv, jaký ve svém popisu uvedl svědek. Takový oděv pak mají všichni figuranti.

No a kde se vezmou figuranti? To je věčný problém. Představte si, že máte cizince, na kterém je to vidět již díky barvě jeho pleti nebo má hrb na zádech, tetování na krku, půlku ucha, křivé zuby nebo já nevím co. Toto jsou tak významné markanty, které všichni figuranti musí mít, jinak se rekognice nemůže konat. V tomto směru je práce policie velmi ztížena a je obdivuhodné, že se jim podaří vhodné figuranty dohledat. Nejčastěji se samozřejmě obracejí na své kolegy policisty. Pokud však jde například o osoby mladší, obracejí se na studenty ve školách. Účast figuranta na rekognici není práce, ale spíše občanská pomoc orgánům činným v trestním řízení, proto tato účast není honorována. Laicky řečeno každý si to tam odstojí zadarmo. Věřím však, že tento článek pomůže k uvědomění si důležitosti rekognice a každý z vás vyjde případně žádosti policie o účast na rekognici vstříc.